

ZABRINJAVAJUĆE IZVJEŠĆE U SABORU

Institucionalizirano čak 10.000 invalida

Socijalna zaštita te rad i zapošljavanje područja su u kojima je pravobraniteljica za osobe s invaliditetom i prošle godine imala najveći broj pritužbi, navodi se u izvješću koje je pravobraniteljica poslala Hrvatskom saboru na raspravu i odlučivanje, a u kojem posebnu pozornost skreće na oko 10 tisuća osoba s invaliditetom koje danas žive u institucijama.

U 2017. obratilo nam se 1827 građana, što je za 31 posto više u odnosu na 2016.; više od 300 obraćanja odnosilo se na područje socijalne skrbi, što upućuje na to da su osobe s invaliditetom i dalje predmetom skrbi, a ne nositelji prava, upozorava pravobraniteljica Anka Slonjšak.

Zbog sumnje na kršenje prava smještenih korisnika lani su zatražena četiri inspekcijska nadzora

Pravobraniteljica navodi da danas u institucijama živi više od 10 tisuća osoba s invaliditetom, da njihova sudbina ovisi o volji njihovih skrbnika i centara za socijalnu skrb koji su umjesto njih donijeli odluku da je život iza zaključanih vrata u njihovu najboljem interesu. "U institucijama, lišeni slobode, a da nisu počinili neko kazneno djelo, provedu uglavnom cijeli svoj život, bez prava na privatnost i bilo koji osobni izbor. U nekim se institucijama primjenjuju i mjere prisile", navodi pravobraniteljica i napominje da se to protivi hr-

vatskim zakonima i Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom te da se to radi bez sustavnog nadzora nad primjenom tih mjera i kažnjavanja prekršitelja prava.

Upozorava i kako je sustavno izdvajanje osoba s invaliditetom u institucije protivno njihovoj volji, jer im nije osigurana podrška, odnosno usluge da bi mogli živjeti u zajednici, diskriminacija, odnosno segregacija.

Podaci o osobama smještenim izvan vlastite obitelji upućuju da je od 2014. do 2017. smanjen trend smještaja u domove socijalne skrbi, a povećan broj smještaja u udomiteljskim obiteljima i obiteljskim domovima. Pravobraniteljica to smatra pogrešnim smjerom provođenja politike deinstitucionalizacije.

U izvješću navodi da su se posljednjeg dana prošle godine u organiziranom stanovanju nalazile samo 623 osobe, a u centrima za pružanje usluga u zajednici, odnosno transformiranim domovima socijalne skrbi, njih 187.

Zbog sumnje na kršenje prava smještenih korisnika lani je zatraženo provođenje inspekcijskog nadzora za četiri doma/obiteljska doma.

Poručuje i kako je uslugu osobnog asistenta potrebno sustavno, dakle kroz poseban zakon, urediti.

Slonjšak upozorava i kako se roditelji djece s razvojnim rizicima i teškoćama ne mogu osloniti na sustavnu ranu intervenciju - samo 518 djece ostvarilo je pravo na ranu intervenciju u sustavu socijalne skrbi. **H ■**

ODUZIMAJU IM SE PRAVA U SVIM PODRUČJIMA I SEGMENTIMA ŽIVOTA

U izvješću se opisuju načini skrbi o osobama s invaliditetom kojima se krše njihova osnovna ljudska prava: socijalna izolacija, uskraćivanje slobode kretanja, kršenje prava na komunikaciju oduzimanjem mobitela; oduzimanje prava na izbor u apsolutno svim područjima i svim segmentima života, počevši od toga što će i kada pojesti, kako će potrošiti džeparac od 100 kuna, do toga kada će se okupati. Pravobraniteljica stoga ističe da je širenje lepeze usluga u zajednici prioritarna zadaća i uvjet neovisnog i aktivnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u životu zajednice.

JURICA GALOVIĆ/PIXSELL

